

UBALD RUGIRANGOGA

Zakladateľ Centra tajomstva pokoja

Dramatický
príbeh uzdravenia
a zmierenia po
rwandskej genocíde

ODPUSTENIE OSLOBODZUJE

„Táto kniha je darom od Boha.“

– z predhovoru, ktorý napísala Immaculée Ilibagizová, autorka knihy *Prežila som*

ODPUSTENIE
OSLOBODZUJE

„Otec Ubald šíri posolstvo o slobode a uzdravení, ktoré dnes Cirkev veľmi potrebuje. Celý svet počul o rwandskej genocíde; prišiel čas, aby si vypočul príbeh o vykúpení, ktoré do krajiny prišlo. Je to kniha plná nádeje a inšpirácie.“

— **Neal Lozano**, autor knihy *Vyslobodení a Návrat staršieho brata*

„... a odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame...“ Tieto slová som sa roky modlil, kým som si uvedomil, že sa v tejto prosbe skrýva kľúč k Božiemu milosrdenstvu v mojom živote. Mnohí nesieme v sebe ťažké spomienky a rany, ktoré sme utržili nevinne a ktoré sa nehoja. Otec Ubald vo svojom príbehu odkrýva to, ako „ranený Pastier“ hľadá zranených aj zraňujúcich a ako ich odpustením uzdravuje a oslobodzuje.

Môžu to byť veľké a hrozné rany (ako v tejto knihe) alebo len celkom drobné a skryté, ktoré nik nevidí, ale bolia a bránia nám letieť. Nestrácaj čas a sily stratený v samote neodpustenia! Čítaj a dovoľ Pastierovi, aby uzdravil a oslobodil tvoje srdce.

— **Bohuš Živčák**, líder spoločenstva
Rieka Života v Podolínci

„Odpúšťam ti v mene Ježiš.⁶ Dojímavý a odvážny príbeh odpustenia otca Ubalda ma hlboko zasiahol. Jeho bolestivá, no zároveň radostná cesta milosrdenstva prináša ovocie a svedčí o tom, že odpustenie oslobodzuje a nepriateľov mení na bratov a sestry v Kristovi.“

— **Christina Lynchová**, psychologička Kňazského seminára
sv. Jána Vianneya v Denveri

„S otcom Ubaldom Rugirangom spolupracujeme od roku 2005 a za ten čas sme boli svedkami toho, ako päť princípov, ktoré opisuje v knihe *Odpustenie oslobodzuje*, prinieslo slobodu tisíckam ľudí.“

— **Llyod a Nancy Greenhawovci**, Renewal Ministries

„S každou prečítanou stránkou vo mne rástla túžba zažívať pokoj, o ktorom píše otec Ubald Rugirangoga – pokoj prameniacy z odpustenia neodpušiteľného; pokoj, ktorý prichádza, keď sa prestaneme vrtáť v ranách minulosti, najmä tých, ktoré nám spôsobili najbližší; pokoj prevyšujúcy každú chápanosť. Otec Ubald mi prostredníctvom svojich silných a dojímavých príbehov umožnil vžiť sa do jeho kože a ukázal mi, ako žiť odpustenie a milosrdenstvo – dve veci, ktoré prinášajú slobodu a uzdravenie, a následne pokoj a radosť. Ak vašou vierou niekedy otriaslo utrpenie, ak máte problém niekomu odpustiť alebo túžite po Kristovom pokoji, táto kniha je pre vás!“

— **Kelly M. Wahlquistová**, zakladateľka organizácie
WINE: Women In the New Evangelization

„Toto dramatické a srdcovúce rozprávanie o rwandskej genocíde pozýva čitateľov k duchovnému uzdraveniu. Pravú slobodu a trvalý pokoj možno nájsť iba v osobnom vzťahu s Ježišom Kristom. V knihe *Odpustenie oslobodzuje* spoznáte príbehy ľudí z celého sveta vrátane Európy a Ameriky, ktorí dokázali úprimne odpustiť tým, čo im ublížili.“

— biskup **David L. Ricken**, Green Bay

ODPUSTENIE OSLOBODZUJE

Dramatický príbeh uzdravenia a zmierenia
po rwandskej genocíde

UBALD RUGIRANGOGA

V SPOLUPRÁCI S HEIDI SAXTONOVOU

**Americký originál
Forgivness
Makes You Free:**

©2019 by Ubald Rugirangoga

Vydavateľ:

Published by Ave Maria Press®, Inc.,
P. O. Box 428, Notre Dame, IN 46556,
United States of America

Slovenské vydanie:

©2020 KUMRAN, s. r. o.
Mýtňa 62, 064 01 Stará Ľubovňa
www.kumran.sk

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto knihy nesmie byť
reprodukovaná, uložená do
informačných systémov ani inak
rozširovaná (elektronicky alebo
mechanicky) bez predchádzajúceho
písomného súhlasu vydavateľa.

Preklad:

Zuzana Vengliková

Jazyková korektúra:

Eva Petrovičová

Zodpovedný redaktor:

Eva Štrbová

Fotografie vo vnútri knihy:

Katsey Long, Craig R. Saxton

Fotografia na obálke:

KG Fine Photos

Originál obálky:

Kristen Hornyak Bonelli, Katherine Robinson

Obálka a grafická úprava:

Štefan Talarovič

Tlač:

Tlačiareň Heidy, s. r. o.

Druhé vydanie:

ISBN 978-80-89993-19-2

OBSAH

Predhovor /11

Prológ /19

Úvod /23

1. Noc mečov /33

2. Krv na tisícich vrchoch /55

3. „Vezmi svoj kríž, Ubald“ /75

4. Zmierenie s minulosťou /93

5. Súcitné srdce /115

6. Uzdravení vďaka Eucharistii /129

7. Vízia do budúcnosti /153

8. Modlite sa s otcom Ubaldom /173

Poďakovanie autora /179

Príloha O Mushakskom projekte zmierenia /187

Poznámky /193

Zoznam použitej literatúry /198

O autorovi /199

RWANDA

- ★ hlavné mesto krajiny
- ⊙ hlavné mesto prefektúry
- mesto, dedina
- štátna hranica
- - - hranica provincie
- · · hranice okresu

KONŽSKÁ
DEMOKRATICKÁ
REPUBLIKA

ZÁPADNÁ
PROVINCIA

GISHWATI
PŘÍRODNÁ
REZERVÁČKA

NÁRODNÝ PARK
BIRUNGA
Jazero
Ruhondo
Jazero
Burera

SEV
PRO

JUŽNÁ
PROVINCIA

Lowa

Ostrov
Bugarura
Ostrov
Wahu
Jazero
Kivu

Nyabarong

Ostrov
Idjwi

⊙ Kibuye

Ostrov
Gambo

○ Nyamasheke

NYUNGWE
NÁRODNÝ PARK

⊙ Nyanza

✝ Centrum pre Tajomstvo Pokoja

○ Bukavu

○ Cyangugu

○ Mwezi

○ Mibirizi

○ Mushaka

Okres Rusizi

○ Kibingo

○ Kibeho

○ Butare

○ Mubuga

Akanyaru

29° 30'

1° 30'

2° 00'

2° 30'

29° 00'

29° 30'

PREDHOVOR

Bola som veľmi šťastná, keď otec Ubald na jeseň roku 2000 súhlasil, že sa so mnou stretne v Christus Center v Kigali. „Čo môžem pre vás urobiť?“ opýtal sa ma. Hoci som pred ním mala veľký rešpekt, jeho láskavý pohľad a nežný hlas mi okamžite pomohli uvoľniť sa. Spájalo nás to, že sme obaja prežili rwandskú genocídu. No zatiaľ čo ja som začala nový život v Spojených štátoch, on zostal v Rwande, aby kázal a darom uzdravovať pomáhal tým, ktorí utrzili hlboké rany. Boh ho opakovane používa ako sprostredkovateľa zmierenia medzi úhlavnými nepriateľmi, z ktorých sa následne stávajú bratia a sestry v Kristovi. Som vďačná za príležitosť predstaviť tohto láskavého a milujúceho kňaza vo svojej novej vlasti.

Otca Ubalda som po prvý raz počula kázať ako vysokoškoláčka v roku 1992. Už predtým sa ku mne dostali chýry o kňazovi, ktorý hovorí o odpustení a uzdravuje, a chcela som sa dozvedieť viac. S úžasom som sledovala, ako smelo viedol ľudí k oslobodeniu a uzdraveniu. „Vyjdite! Vyjdite!“ volal na zlých duchov. Potom ľudí vyzýval: „Zlý tu nemá žiadne miesto! Modlite sa so mnou! Zdravasť, Mária...“ A ľudia volali spoločne ako mohutná armáda veriacich: „Otče náš, ktorý si na nebesiach...“ Miestnosť sa ozývala víťaznými pokrikmi. Áno, Ježiš sa dotýkal ľudí prostredníctvom otca Ubalda ešte pred genocídou a pripomínal nám svoju prítomnosť medzi nami. Videla som mnoho, mnoho oslobodených ľudí.

Približne v rovnakom čase som počula aj o zjaveniach Panny Márie v Kibehu, ktoré Vatikán schválil roku 1991. Božia Matka vo svojich posolstvách zdôrazňovala, že duša potrebuje modlitbu tak, ako kvety potrebujú vodu; bez modlitby duša vädnie a stáva sa ľahkou korisťou nepriateľa. Boh v tom období vylieval Ducha Svätého a snažil sa pritiahnúť svoj ľud k sebe, aby odvrátil strašné násilie, ktoré malo čoskoro vypuknúť. A niektorí sa aj začali modliť – ale nebolo ich dosť.

Zakaždým, keď otec Ubald prechádzal zástupom so sviatosťou, videla som, ako to na ľudí pôsobí. Po procesii oznámil, čo v ten deň Ježiš vykonal: „Nieкто z prítomných by mal podstúpiť operáciu, ale Ježiš mu hovorí, že ju už nepotrebuje. Choď k lekárovi a daj sa vyšetriť.“ A pokračoval: žena uzdravená z neplodnosti, uzdravenie bolestivého ucha či nohy, úľava od psychickej choroby...

„Choď za lekárom, nech tvoje uzdravenie potvrdí,“ prikazoval. „Potom sa vráť a vydaj svedectvo a ďakuj Bohu za to, čo ti urobil.“ A ľudia to aj robili. Prichádzali ďalší a ďalší, ktorí svedčili o tom, ako boli uzdravení na modlitbovom stretnutí a lekári im to potvrdili. To sa dialo najprv v Rwande a neskôr aj v Spojených štátoch a Európe. Niektoré príbehy uzdravení nájdete aj v tejto knihe.

OTEC UBALD PRICHÁDZA DO SPOJENÝCH ŠTÁTOV

Keď som po príchode do Spojených štátov začala ľuďom rozprávať svoj príbeh, mnohí mi povedali, ako ich to zasiahlo a že im Boh cezo mňa ukázal, prečo aj oni musia odpustiť. V duchu som si hovorila: „Kiežby mohli stretnúť otca Ubalda! Zažili by niečo naozaj silné.“

A tak som roku 2009 pozvala otca Ubalda na jednu zo svojich prednášok. Prekvapilo ma, že ľudia naňho reagujú presne

ako v Rwande. Duch Svätý prostredníctvom neho zasiahol posolstvom o odpustení a uzdravení práve tých, ktorí ho najviac potrebovali počuť.

Som vďačná za to, že môžem tohto úžasného kňaza predstaviť vo svojej novej vlasti a umožniť ľuďom stretnutie s Ježišom prostredníctvom piatich princípov viery: vidieť Boha konať, odpustiť, vzoprieť sa zlu, zvoliť si život s Kristom a prijať Božie požehnanie. Ako dieťa som často počula svoju matku kašľať, pretože trpela astmou. Jej choroba mala vplyv na celú rodinu. To isté platí aj o rakovine či inej chorobe. Ochorenie nespôsobuje utrpenie len chorému, ale všetkým, ktorí ho milujú. Podobne to platí aj naopak: keď je človek uzdravený, uzdraví sa celá rodina.

Ludia tu v Spojených štátoch si vypočuli môj príbeh s otvorenými srdcami a prijali ho spôsobom, akým by to moji krajanovia nedokázali. Ježiš povedal: „Proroka si všade uctia, len nie v jeho vlasti, medzi jeho príbuznými a v jeho dome“ (Mk 6, 4). Práve vďaka tomu prinesie služba otca Ubalda – jeho kázanie i táto kniha – veľké ovocie v životoch ľudí žijúcich mimo Rwandy. Vždy, keď otec Ubald hovorí o Božej moci, ktorá nás oslobodzuje od rán minulosti, povzbudzuje ľudí k tomu, aby u Ježiša hľadali aj uzdravenie.

DVADSÄŤPÄŤ ROKOV OD RWANDSKEJ GENOCÍDY

Je to veľká milosť, že táto knižka vychádza práve pri príležitosti 25. výročia rwandskej genocídy. Kiežby existovalo viacero takýchto kníh! Hoci sa rozdelenie rwandskej spoločnosti zmiernilo, čaká nás ešte dlhá cesta uzdravenia a zmierenia. Na svetlo vychádza čoraz viac rán, preto si musíme uvedomiť, že sa netreba obzerať za tým, čo sme stratili, ale všímať si, čo sme sa z tejto skúsenosti naučili a čím môžeme obohatiť svet. Ach, ako veľmi sa svet potrebuje poučiť z nášho utrpenia!

Žiaľ, mnohí Rwandania sú dodnes natoľko pohltení vlastnou bolesťou, že nedokážu prijať zvesť o odpustení. Dokonca aj môjmu bratovi, ktorý sa v čase genocídy nenachádzal v Rwande, trvalo roky, kým bol ochotný vypočuť si moje rozprávanie o tom, ako mi Boh pomohol odpustiť tým, čo zavraždili našich milovaných. Znovu a znovu som sa modlila, aby mi Boh ukázal, ako mám bratovi pomôcť, ale vždy, keď som sa o to pokúsila, otočil sa mi chrbtom a odmietol ma počúvať.

Svojimi pocitmi sa vážne začal zaoberať až potom, keď som napísala knihu. Pomaly si ju prečítala a pochopil nielen to, čím som si musela prejsť, ale aj to, ako ma Boh chránil, aby som prežila a mohla svedčiť jednak o hrôzach vraždenia a jednak o milosti, ktorú som našla.

V Rwande nemôžem svoj príbeh rozprávať tak slobodne ako tu v Spojených štátoch. Ak v Rwande začnete hovoriť o kmeňoch – o Hutuoch a Tutsioch –, narazíte na odpor. Mnohí sa odmietajú rozprávať na túto tému a príslušnosť k etnickej skupine už nepovažujú za dôležitú súčasť svojej identity. Keď však o národnostných sporoch hovorím tu v Amerike, ľudia ma počúvajú. Chápu, čo znamená byť oddelený od ostatných a aké to je, keď sa k vám správajú odlišne iba preto, že ste sa narodili s určitou farbou pleti alebo v istej etnickej skupine. Keď počúvajú moje rozprávanie o konfliktoch medzi Hutuami a Tutsiami, premýšľajú nad násilím v nedávnej histórii vlastnej krajiny, kde slová „čierny“ a „biely“ nesú značnú historickú aj kultúrnu záťaž. Keď si vypočujú, kam to všetko viedlo – k nenávisti, násiliu a diskriminácii tých, ktorí sú odlišní –, hovoria mi: „Ďakujeme, že ste sa s nami podelili o svoj príbeh, veľmi ste nám pomohli. Vďaka tomu vidíme v ostatných svojich bratov. Uvedomili sme si, ako veľmi ešte potrebujeme odpúšťať.“

Príbeh o rozdelení a nenávisti, ktorý rozpráva otec Ubald, bude mať tu v Spojených štátoch veľký ohlas. Nezáleží na tom, či

sme Tutsiovia alebo Hutuovia, bieli, čierni alebo červení, zlo sa zakaždým prejavuje rovnako. Naše príbehy z Rwandy pomáhajú ľuďom v Spojených štátoch pochopiť minulosť a varujú pred tým, ako môže vyzeráť budúcnosť, pokiaľ sa nezmeníme. Ak čo i len trochu túžite prejsť procesom uzdravenia, určite sa doň pustíte. Rozdelenie nikdy neprináša nič dobré, iba zlo. Nikdy však nie je neskoro prijať Božiu milosť. „[Ak sa] môj ľud, ktorý sa volá mojím menom, skloní a bude sa modliť, bude hľadať moju tvár a odvráti sa od svojich zlých ciest, ja vypočujem z neba, odpustím ich vinu a ich zem uzdravím“ (2 Krn 7, 14). Vyžiada si to čas, ale stane sa to.

Nedávno som sa vrátila do svojej rodnej dediny, kde som stretla muža, ktorý sa podieľal na vraždení. „Vážne chcete vedieť, ako sa cítim?“ opýtal sa ma. „Chýbajú mi tí, ktorých som zabil.“

Šokovalo ma to. Čo tým myslel?

„Pozrite, čo sme porobili,“ pokračoval. „Pozrite sa na cestu – zarástla trávou, pretože ňou už nikto nechodí. Veci, ktoré sme nakradli, boli po mesiaci fuč – ale títo ľudia, naši susedia, sú navždy preč. Mysleli sme si, že keď ich zabijeme, porazíme svojich nepriateľov. Oni sa však objavili priamo vnútri nášho kmeňa.“

Potom dodal: „Viem, že robievate prednášky. Ja nie som žiadny rečník, ale videl som tieto veci na vlastné oči a viem, že neboli dobré. Akoby som mal v hlave hurikán, ktorý mi hovoril, že to tak bude navždy. Po hurikáne sa však objavila pravda a ja som pochopil, že pred svojou minulosťou neutečiem.“

Modlila som sa s ním za pokoj. Pocity, ktoré tak dlho potláčal, vystúpili na hladinu ako smotana. V istom bode života sa na povrch dostanú všetky tie silné emócie, ktoré vám budú pripomínať minulosť a obviňovať vás z toho, čo ste urobili.

Treba im čeliť a vysporiadať sa s nimi. Možno sa tak stane až na smrteľnej posteli, ale pravda musí vyjsť najavo.

POČÚVAJTE PANNU MÁRIU Z KIBEHA

Keď sa Panna Mária roku 1981 zjavila školáčkam v Kibehu, svoje slová adresovala celému svetu, nielen Rwande. Ukázala im bolesť, ktorá mala zasiahnuť našu krajinu, a hovorila: „Ak ma budete počúvať, nestane sa to. Ak odmietnete, zasiahne to nielen Rwandu, ale celý svet.“ Často hovorím a píšem o jej posolstve, ktoré náš svet tak veľmi potrebuje počuť: milujte sa navzájom, odpúšťajte si a modlite sa za seba, pomáhajte si. Všetko je o láske.

Kniha *Odpustenie oslobodzuje* je darom od Boha. Zachytáva príbeh kňaza, ktorý zápasil s vlastným povoláním, slabosťami a zármutkom nad stratou blízkych. Je príbehom muža, ktorý sa učil krok za krokom nasledovať Ježiša a prinášať Bohu samého seba ako „živú obeť“ (pozri Rim 12, 1). Kniha rozpráva o tom, ako mu Boh posielal do cesty ľudí, ktorí ho naučili modliť sa, odpúšťať, odporovať nepriateľovi a prijať dary, ktoré mu Boh chcel dať. Predovšetkým však ukazuje, ako sa otec Ubald naučil nasledovať Ježiša bez ohľadu na to, čo ho to bude stáť.

Príbeh otca Ubalda o milosrdenstve, ktoré dláždi cestu opravdivému odpusteniu a Kristovmu uzdravujúcemu dotyku, je dnes veľmi potrebný. Panna Mária nám pripomína, že aj ten najzbožnejší človek môže zvlažniť a stať sa korisťou nepriateľa, ak sa prestane modliť. „Nech predstavitelia Cirkvi učia ľudí milovať a odpúšťať a nech im pripomínajú, že sa majú navzájom prijímať ako Božie stvorenia. Laici, vezmite do ruky ruženec a zo srdca sa modlite.“ My sme nepočúvli a našou krajinou sa prehnala smršť násilia. Vy poslúchnete? Budete sa modliť a odpustíte? To, čo sa stalo v Rwande, sa môže stať kdekol'vek.

Vďaka Božej milosti a príhovoru Panny Márie je však čas na zmenu. Odpustenie oslobodzuje. Ste pripravení zažiť slobodu a podieľať sa na tom, aby iní prijali zmierenie a uzdravenie, ktoré tak zúfalo potrebujú?

Panna Mária z Kibeha, oroduj za nás!

S prianím Božieho požehnania
Immaculée Ilibagizová
6. júna 2018

PROLÓG

Volám sa Ubald Rugirangoga. Narodil som sa ako najstarší syn Jamesa Kaberu a Anysie Mukaruhamyaovej, zbožných kresťanov patriacich k Tutsiom. Naša dedina sa nachádzala v okrese Nyamasheke.

Ako kňaz často vysluhujem sviatosť zmierenia, pri ktorej počúvam vyznania svojich veriacich a udeľujem rozhrešenie dušiam hľadajúcim pokoj a odpustenie. Toto odpustenie nebolo získané lacno; Ježiš musel za odčinenie našich hriechov a zmierenie s Otcom položiť život. A predsa nám milosť uzdravenia ponúka celkom nezištne ako vzácny dar.

Otec Ubald Rugirangoga